

Szerkesztőség:

HII-k kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési dij:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:

VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.

Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

Nyíltterek, valamint hirdetési dijak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyíltér scra 1 korona.

A társadalom harcái.

(L.) A tapasztalás szempontjából talán legszükségesebb a helyes látás. Az, hogy meglássuk és helyesen lássuk a körülöttünk történeteket. Ez okból éppen nem lesz szükségtelen, ha körültekintünk a nagy Európa társadalmainak viszonyaira s összevetjük azt a mienkkel. Természetesen külön tár-gyalva a speciális vonatkozásukat, melyek gyakran sajgó, máskor pedig kedvező egyéni tulajdonságai a mi társadalmunknak.

Annyi kétségtelen, hogy az összes állam társadalmai nagyon is a háboru vagy a forradalom felé gravitálnak és mintha csak egyértelműen tennék, lázas sietséggel iparkodnak magukat gazdaságilag és politikailag erőssé tenni. Mintha csak valami nagy végleszámolás érzetében, arra készünnének.

A leghatalmasabb Anglia társadalmát erősen foglalkoztatja a most elhungyt kiváló államtudós, Salisbury lord mély eszménye: a provinciáknak szorosabb összeköttetése az anyaországgal. Annál bámulatosabb és meg-lepőbb ez, mert eddig Anglia minden ehhez hasonló eszmének elvi ellensége volt. Jól ismert dolog, hogy Anglia provinciái a leg-

tágabb és legszabadabb összeköttetésben voltak az anyaországgal. Nem is alarendelt, csupán mellérendelt helyzetben voltak. Hiszen a tulajdonképpeni Angolország alig nagyobb valamivel Magyarországnál. Jó politika, kedvező alkalmak, azután a legnagyobb terjedelművé, a legnagyobb politikai tényezővé és világhatalmi állásra jutatták. Most pedig Anglia háborút készül izenni gazdasági értelemben, egész Európának, a gyarmatok egybeolvásztása és a védvámos behozatala által. Ez sem lehet azonban a jobbra gondolt fontolgatás müve. Hiszen Anglia eddig öntudatosan és készakarva izolálva állt. Az utóbbi események mégis arra kényszerítették, hogy hol Japánnal lépjen szoros összeköttetésbe, hol az Egyesült államokkal jusson egyezségre.

Franciaországot is erős aktív foglalkoztatja, az állam belső erejének szilárdítása. Németországban szintén gazdasági háború kísért, melyet a szociálisták nagy győzelme és a sulyos árviz károsulás késleltet, de meg nem akadályoz. A vasakaratú II. Vilmosról pedig rég tudvalevő dolog, hogy a márás jólfejlett haditengerészet további gyarapítása kedvencz ideálja, melyért már nem egy áldozatot is hozott.

szó első sorban a „Busines“ (üzlet, munka kör). Az amerikai keveset szórakozik, legyen az alkalmazott, vagy milliókkal bíró fönök, valóságos rabja a foglalkozásnak.

Jellemző erre nézve az alábbi cikk, mely pár héttel előtt jelent meg a new-yorki „World“-ban: „Hogyan él a new-yorki üzletember?

7 óra: Kiugrás az ágyból.

7.04 p. Fésülés, mosdás.

7.08 p. Készen felöltözve.

7.10 p. Készen a reggelihez.

7.15 p. Reggeli leöntve, lap átfutva, négyötös „Igen“ és „Nem“ a feleségek mondva.

7.21 p. Repülés az emelvénnyel.

7.25 p. Egy percz a vasutra várni s a tolón gáson keresztül törni.

8–12.30 p. Egy nagy üzletet lebonyolítani. Nyolcszor telephonálni, 40 levelet dictálni, 10 emberrel beszélni.

12.34 p. Vendéglőbe rohanni.

12.36 p. Ötven másodpercz várakozás a kiszolgálásra. Valami hideg sült, sütemény, egy po-hár meleg kávé levágása 1 p. 30 m. p. alatt.

A telhetetlen és földszomjas Oroszország pedig még mindig nagyobb földszerzésre iparkodik. Az utóbbi események, köztük a China és Macedoni bonyodalma minnenek hü bizonyítéka.

Általában tehát a gyarapodás, az erőszerzés a fő cél. Az osztózkodás idejét éljük. Aki kapja, a marja. És mindegyik iparkodik minél nagyobb részt szerezni magának, mely előre is gondolható, hogy ezen állapot megszűnése után nagyon is áldásos lesz.

Mi pedig köztük csupán az ábrándozó szerepét visszük. Lelkünket délibáb képe tölti be, hallunk is valamelyes mozgást, de részt abban nem veszünk, míg a többi ugyancsak alaposan lát a munkához. De erre még valójában lehetetlenek is vagyunk. Hiszen mi nem is vagyunk társadalom, legalább egészet semmi esetre sem képezünk. S talán érhető sem volna, mert ugyan kinek tennök, ha a magunk javára ugy sem tehetjük?

Kossuth ünnepélyünk,

Szép, fényes, Abonyhoz méltó volt az a zarándoklat, melyet ma egy hete rendeztek egyleteink Kossuth Lajos 101-ik születés napjának meg-

12.42 p. Ismét az irodában.

12.50 p. Még több üzlet. Tizenkétszer telefonálni, 18 emberrel beszélni, 4 sürgönyre válaszolni, 15 levelet diktálni.

6 óra 15 p. Rohanás a magas vasutra s épen az induló vanatra felugrás.

6.45 p. Otthon, három percz alatti átoltözés.

7 ora. Mérgelődés hogy az étel 2 percczel később jön az asztalra. Egy óra az asztalnál. Borszató unalmas, egész idő alatt ideges.

8 óra. Színház. A második felvonásnál a fesleséget ott hagyni, clubba menni.

9.30 p. Whist a clubban.

10.30 p. Whist unalmas, haza.

11 óra. Otthon. Feleséget a lépcsőn ülve találja.) „Jó éjt.“ Ágyba ugrás, horkolás.

A jelenlegi nyári hónapok alatt itt roppant hőség uralkodik, mely erősebb a mi nyarunknál, de különösen türhetetlen a várost körülvevő viz miatt, honnan a hőség párával telít a levegőt, mely felkeresi az embert bárholt s lerakodik tag-

*) New-Yorkban általános szokás a nőknél nyári estéken a házelött, vagy a lépcsőn ülni.

TÁRCZA.**Levél amerikából.**

(Folytatás.)

Osztály és rangkülömböség nincs. Az emberek csak annyiban különböznek, hogy egyik vagyonos, a másik nem. mindenki „Business Man“ (tevékeny, üzlet ember). Láttam egyszer egy „Ice Cream Store“-ban (czukrászda-féle) hogy egy urinő, terjedelmes kalapban, fagylaltozott a cselédjével. Ott ült még az asztalnál egy néger munkás s egy professor, kik együtt igen élénk társalgásba voltak. A fönök nem várja el az alkalmazott köszöntését, ez itt általános szokás s ez is jellemzi az egyenlőséget. Ha az alkalmazott meglátja a gázdáját, vagy viszont, oda kiáltják egymásnak: „Halló! How do you do? (Szervus! Hogy vagy?) Azonban a feleletre nem kíváncsi, már rohan tovább.

„Az idő pénz.“ Ezt a mondást talán sehol sem érzik úgy át, mint itt Amerikában, hol a jel-

Országúj
ABONY
Pintér-ház.

Uri és női
divatárú
kereskedés.

Dús raktár mindenmű rövid és szövött árukban, kézimunkákban és anyagokban.

Czipők, kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők, zsebkendők

bámulatos olcsó árban.

ünnepésére a ceglédi Kossuth szoborhoz. Mintegy 120-130an vonultak át — köztük többen nők is, — hogy leröjják kegyeletük adóját a nagy hazafi, Kossuth apánk emlékezete iránt.

Cegléden a vasútnál több egyletek küldöttsei — élökün Dr. Molnár Albert ügyvéd, szerkesztővel, B. Molnár Sámuel párt elnökkel fogadták az abonyiakat, valamint a dalárda zászlóval. A zarándokokat Dr. Molnár Albert lelkes beszéddel üdvözölte, melyre Temesközy Gerzson, lapunk szerkesztője valaszolt s köszönte meg a nem remél fényses és lelkes fogadtatást, mire a ceglédi dalárda, Mihó kantor vezetése alatt egy gyönyörű üdvözlő dalt zengett el. Azután megindult a menet be a városba, a ceglédiek sokaságától kísérve. Elöl a ceglédi dalárda, világos kék selyem zászlójukkal, utánuk hat fehérbe öltözött abonyi leány, a pompás fehér össi rózsa koszoruval, melynek fehér szalagján ez a felirat ékeskedett: „Abony város közönsége — Hálás kegyelettel.” Majd egyleteink zászlói következtek, mit követték az abonyi aszonyok, továbbá szerkesztőnk, tiszt. Dajka István, S. Nagy Domokos hirlapírók stb. a zarándokok s a ceglédiek sokasága. Papp Péter Nagy Lajos Király Ferenc Kováts Béla Tömösközy József, Király János, Szakáll Lajos, Pólya László, Makay János egyleti elnökök stb. A szoborhoz érve, annak talapzatán Nt. Takács József ev. ref. lelkész hatalmas szónoklattal üdvözölte a szomszéd város hazafias érzelmü közönségének impozáns küldöttségét.

Azután a mi daláránk énekelte el a Hymnust.

Tiszt. Dajka István szónokunk lépett a szobor lépcsőjére, a honfi érzés tüzes hevél monotta el szép beszédét, a lelkes közönség sürű eljénzései által kísérve. A ceglédiek országos hírű szónoka, Nt. Takács József lelkész után nem kis feladat érvényesülne egy másik szónoknak, ugyan azon ténéről, de a mi szónokunk méltón a kegyeletes ünnepélyhez, Kossuth Lajos történelmi nagyságához s méltóan a mozgalom jelentőségehez, emberül meg állta helyét s kiválóan tartalmas szónoknak bizonyult. A Kossuth hymnus eléneklése után szerkesztőnk szavalta el „Kossuth” című költeményét, mit lelkesen megélnézték. A szózat eléneklése után szerkesztőnk megköszönte a fényses fogadtatást, éltette Czeglédváros hazafias közönségét s aranyszájú apostolukat, Nt. Takács József lelkészét.

Végül a ceglédi dalárda kiváló precízitással énekelt el a lelkesítő Rákóczi indulót, melynek végeztével a küldöttség több tagja Dely Károly h. polgármester vendég szerető házánál tett látogatást, a legnagyobb része pedig a népkörben Dr. Molnár Albert és B. Molnár Sámuel vendége volt, majd pedig az ipartestületnek.

jainkra, mintha csak kisebb kiadású gőzfürdőben volna az ember. Ilyenkor még az éjszakai pihenés is meghiusul.

Azonban az élelmes yanke segít magán. Könyű ruhába öltözve veszi takaróját s éjszakára kivonul a lakásához legközelebb eső parkba, hol azután a hüs gyepen egyenlít ki a melegséget s a pihenés közötti erős ellentétet. Van azonban egy másik módja is a dolognak, mely még amerikaiasabb. A magas vasuton nyitott ablakok mellett egész tarsaságok töltik az éjszakát, hol kedélyes társalgásban, hol alvással. S nem megy ritkaság számba az itt kötött ismeretségből eredő házság sem.

A milliomosok negyede a „Central-Park” két oldalán van, hol remek paloták vannak. Ezek egyike a „Fifth avenue” (ötödik körút), hol a milliomos nők drága fogatokon ékszeréktől ragyogva fejtik ki pompájukat. Mint a lapok hozták Wandering „pénckirály” feleségén, a husvét másod-napján másfél millió dollár értékű ékszer volt. (Szerencsés voltam szemtanúja lenni a ragyogásnak).

A nőket szigorú törvények védik s szabadságuk a férfiakkal szemben igen nagy. Jaj annak a férfinak, ki egy nőt megsért, vagy az utcán a nálunk divó „asphalt betyár” módon megközelít. Csak nem rég történt, hogy egy hölggy az esős idő miatt ruháit kissé felfogva haladt az utcán s egy szembe jövő úriember — akaratlanul — halk megjegyzést tett reá. A hölggy letartóztatta a férfit, ki egy szóért hat havi „Sing-Sing”-et (illava-féle) kapott.

Már leány korában férfias tulajdonságai, önellősága van az amerikai nőnek. Járhat étterembe, színházba, társaságokba, anélkül, hogy az illem ellen vétene, vagy férfiak részéről kisértéseknek volna kitéve. Ő — mégha a törvény szigora nem vedené is — férfias módon hárítja el magától az

Mind két helyen lelkes beszédet tartottak Dr. Molnár Albert, Mártha János tanító, mire Király Ferencz és Nagy Lajos s. jegyzők válaszoltak.

Ezzel a szép, lelekemelő ünnepély véget ért. Úgy a fényses fogadtatásárt, mint a legszivélyesebb vendég látásárt ez úton is kifejezzük hálás köszönetünket Dr. Molnár Albert ügyvéd szerkesztő, B. Molnár Sámuel, a ceglédi 48-as párt elnöke, Mártha János tanító uraknak. Mi, az ott járt ahonyiak kedves emlékezetünkben fogjuk tartani ezt a szép napot, melyet a két szomszédos város népének egygyé olvadt hazafias érzése — minden minden politikai vonatkozástól, oly ragyogóra aranyozott.

Olvasóinkhoz.

Lapunk hatodik évfolyamában, fennállása óta hűséges istápolója volt e város szellemi, erkölcsi és anyagi felvirágzatásának, ezért küzdött hat év óta s küzd mind addig, mik olvasóink bizalmát birja.

A közérdekekért s a közérdekk megvéde séáért, tisztságáért bontottunk zászlót, minden dög e nemes czél lebegett szemeink előtt. párt és egyéni érdekek szolgálata nélküli. Ezt tesszük a jövőben és ezért teljes bizalommal ajánljuk lapunkat, küzdelmünket, tevékenykedésünket minden elfogulatlan jó akaróink támogatásába, pártolásába.

hazafias üdvözlettel

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

MI UJSÁG?

— **Rákóczi emléke.** Máthé József főjegyző kezdeményezése folytán, október 22-én rendezendő Rákóczi ünnepély tárgyában tegnap délután 5 órakor, az összes egyletek elnökei s társa-dalmunk tevékeny tagjai értekezletet tartottak, miből következtethetjük, hogy ez a szép hazafias ünnepély megtartása most már biztosítva van.

— **Halálozás.** Kormuth Izabella, Gulner Pál pestvármegye kapitányának neje meghalt, a boldogult urnában szeretett ország gyülesi képviselőnk, Gulner Gyula államtitkár sogornőjét gyászolja. Áldott legyen emlékezete.

— **Zsidók újéve.** Molt héten, szerdán ünnepelték izr. vallású polgártársaink új évük első napját, mely alkalommal mi is boldog új évet kívánunk nekik.

Ilyen dolgot, képes megboxolni egy férfi nyilt utcán (nem ritka eset), ki öt sértőn próbálta. Ilyenkor még szerencséjének tarthatja az illető, ha idejekoráu menekülhet, még a közönség be nem avatkozott.

Ez a roppant szabadság megnyilatkozik a nőnek viseletében, tartásában s ruházatában is. Ha nálunk egy hölgy amerikai divat szerint öltözve menne végig az utcán — kihívónak tartanák. Az öltözködésben különös művészetök, „chic”-jük van, mi — legyen az milliomos leánya, vagy gyári munkásnő — veleszületett tulajdonság.

Vannak azonban elég látványos dolgok az amerikai nőknél. A leány 14–15 éves korában szabadon érintkezik az utcán, cukrászdában fia-tal emberekkel, mely dolog bizony elégé visszatetsző.

Még rosszabb az iszákosság, mely sajnos, szegény, gazdag nő között egyaránt található. Sokszor láttam ékszerékkal megrakott nőt támolyogni, sőt el is esni az utcán, mikor azután egy rendőr-kocsi felszedi, az utcai gyerköczök rivalgása között a rendőrségre szállítja, hol elzárással, pénzbüntetéssel birságolják.

A házasságba szintén beleviszi a nő az önállóságot. Sokszor megtörténik, hogy a nő viseli a ház fenntartás gondjait, míg a férfi a háztartást végzi. (A nők alkalmazása kereskedő-házakban, irodákban általános.) Az pedig igen közönséges dolog, ha a férfiuram a pólás babát szerető atyai karjain viszi az utcán, ünnepi mezben a feleség mellett.

Különösek maguk a házassági törvények is. A férfi részéről tett házassági igéret kötelező, melynek be nem váltása, terhes pénzbüntetéssel, fegyházzal jár. A házasság kötéshez elegendő, ha a felek két tanu előtt kijelentik, hogy házasságra

— **Betörési kisérlet.** Egy Viola nevű ceglédi szolga legény ma egy hete este neki esett Kostyán József kapujának s minden áron beakart rajta menni, ebben megakadályozták. A háztulajdonos felébredvén, ki szolt az egyik ablakon, hogy ki az és mit akar? Viola egész szemtelenül felette, hogy nyissák ki a kaput, mert be akar menni. Az elutasító válaszra lelövessel fenyegette meg Kostyánt. Majd át ugrott Br. Weigelsberg Ede kerítésén és az istálló ajtót kezdte feszegetni. Az ott alvó mindenek észre véve a bajt, egy másik ajtón kioszt, átszaladt a 48-as körbe, s onnét néhány bálozó markos legénynnyel vissza tévre elcsípték a csökönös betörőt s bekisérték a város házához.

— **Rablási kisérlet?** Ma egy hete éjjel három jó madár kileste a vasút állomástól, a Szolnok felé eső váltóhoz, ellenőrzés végett ki ment vasúti gyakornokot s állítólag a kasza kulcsot akarták tőle elvenni. A gyakornok erélyesen ellenállt a követelések, mire a támadók ülegelnél kezdték, a miből a segítségére siető Muladi György váltó ör is alaposan kikapta részét. A nyomozás folyik.

— **Új menet rend.** Október 1-étől új vasúti menet rend lép életbe. E szerint Abonyból, indulnak a vonatok Szolnok felé, nappal: 6. o. 10. p. 10. o. 11. p. 3. o. 06. p. 5. o. 33. p. Este: 7. o. 32. p. 9. o. 29. p. Cegléd felé; Reggel: 3. o. 26. p. 5. o. 42. p. reggel: 7. o. 15. p. 11. o. 04. délután: 12. o. 55. p. 5. o. 25. p. este: 9. o. 29. p. Ceglédről indul abonyba, reggel: 5. o. 08. p. délutét: 9. o. 40. p. délután: 2. o. 35. p. 3. o. 56. p. Este: 6. o. 53. p. 8. o. 56. p. Szolnokról indul abonyba, reggel: 3. o. 5. o. 10. p. reggel: 6. o. 46. p. 9. o. 38. p. délután: 12. o. 25. p. 5. o. 6. o. 01. p. Tehát a lényeges és igen előnyös változás az, hogy Cegléd felé a 1/2 8 órai vonat 1/4 órával hamarabb indul ezután s így 8 órára bent van az ügyesbajos ember a városban, — Szolnokról pedig új vonatot kaptunk, mely 8. o. 01 perczkor indul onnét.

— **Egy feljelentésre.** Valaki egy anonim levélben feljelentést tett nálam, hogy Lendvai Mihálynál történt szülési eset alkalmával mulasztás történt, amennyiben a halva szülött nem lett bejelentve. Ez utoz hozom tudomására az illetőnek, hogy az általam megtartott vizsgálat mulasztást nem derített ki, mert az atya — a fennforgott körülmenyek folytán, nem volt köteles az esetet bejelenteni. A többi állítások nem bizonyultak valóknak.

Temesközy Gerzson
kir. áll. anyakönyvvezető.

— **Végzetes szerencsétlenség.** Pénzeken d. u. Mózes József ceglédi szíjgyártó iparos hordókat forrázott s kénézett. Eközben egy hordó szétpattant s feneke oly erősen vágódott

lépnek, a frigy meg van kötve. Azonban a válasz sem jár nehézséggel. A férjet gorombaságaiért, kicsapongásaiért a feleség minden alkalommal elzárathatja.

Jelenleg azon fáradoznak itten, hogy olyan törvényt hozzanak, mely az egészséges embert kötelezi, hogy 30 éves korában megnösljön. No ez aztán törvény. Már is dühös mozgalmat indított az agglegények soraiban. (Szerencse hogy három éven van hátra addig a veszedelmes harminezas terminusig.)

New-Yorkban van körülbelül 35.000 magyar, köztük nem egy vagyonnal bíró s szerepet játszó tagja az itteni társadalomnak. Földieink legtöbbször az alsó városban, keleten az 1, 2, 3. utcák körül lakják, azonban legtöbb a magyar az ezen utcák körül keresztező „Avenue”-n, melyet — gyűnyból — „Gulyás avenue”-nek neveztek el. Ezen a környéken olyan az ember, mintha otthon volna; magyar egyletekkel talál, magyar címeket lát, magyar beszédet hall az ember s hol magyar vendéglőkben hazai bor mellett gyűlnék össze honosaink szabad idejükben.

Ezek egyikébe járok én is, hol mi Pest környékiek a „törzsasztalnál” egy-egy pohár kecske-méti* mellett elbeszélgetünk esténkint az „Öreg hazá”-ról. Meghányjuk-vetjük ügyit-baját, ex-lex sorát s segítünk az otthoniaknak az „osztrákok” ütni. Mikor azután már belefaradunk a vitába, megszűnik a társalgás az asztalnál, ilyenkor saját gondolataival foglalkozik mindenki. A lélek elszáll, elkalandozik arra a földre, hol bölcsője ringott s gyermekkorát élte. Nem zavarja ilyenkor egyik sem a csendet — mindenkinél jól esik e pár pilanat, mik feledni tudja, hogy ötezer mérföld vászaltsája el attól a földtől . . .

(Vége.)

